

הופעתו של כרך זה דין הוא גם שתיחשב חג למוסד ביאליק". הן בגלל ערכו ההיסטורי של המקור הן בגלל רמתה העילאית של עבודת מר דיקמן (כמתרגם, כמקנד, כמהדיר, וכבעל המבוא והמפתח) הן בגלל מלאכת-הספר, המשתווה כאן עם מיטב השגיחה הטיפוגרפיים הקודמים של ההוצאה.

„אינאיס“ (אגב: מדוע, בכל-זאת, „אינאיס“ ולא „אינאס“, כפי הראוי וכפי המובא כל הזמן בגוף השירה?) מעמיד את הקורא העברי, בהנף אחד, לא רק בנקודת-השיא של האפוס הרומאי, לא רק בגאון-שטפו של ההקסאמטר הדאקטילי ושל הרטוריקה הליטינית, אלא גם בנקודה הארכימדית של תרבות רומא, קורותיה ועולם-המושגים והמיתוס שלה. ולגבי שיווי-משקלנו הרוחני שלנו חשוב הוא שנלמד לחשוב גם על רומא לא רק במונחים של „מלכות אדום הרשעה“, וכיוצא באלה מונחי-מורשה של המקורות הישנים המצויים לנו, אלא גם במונחים של רומא עצמה, כהווייתה ההיסטורית, או לפחות כפי שנצטיירה לאביר שירתה וחווה בכורתה-בעמים, פובליוס ורגיליוס מארו, שהאידיאולוגיה שלו היתה זו של ה„אימפריום“ הקלאסי, ואשר הוא שנתן לה ניסוחים פשוטים, צלולים ובטיים כגון זה (ר' ו, 851—583):

רש לאומים, רומאי! השלטון בידך — זכרה!
זאת התורה לך: שלום ישכינו חוקיך
בארץ —
חסד תטה לנכנע, וחרב-נקם למורד בך!

מבחר הסיפור האפריקאי

13 כרכים ככל הוציאה הוצאת „הדר“ בסדר רת „עם עם וסיפוריו“, בכלל זה מבחרים של הסיפור האמריקאי, האיטלקי, הפולני וכו' — ועוד ידה נטויה. לעתיד הקרוב מובטחים לנו מבחרים של הסיפור האירי, ה„סלאבי“, ה„אסיאתי“ והאידי. אחדים מאלה שהגיעו לידנו מצוין בהם בפירוט מי היה עורכם, בין שהוא ישראלי בין שאינו כן; כך, למשל, מבחר הסיפור הסיני (מתורגם

המתהווית. יהדות, למשל, היא ערך מוחלט (ע' 396) ותפקידה לשמש גורים מעורר ברוסנס שלנו. ממש כמו העלאת ערך ההומאניזם במציאות האנושית הכללית של תקופתו.

מתוך עמידה על כמה עיקרי-דברים ב„סוגיות בפילוסופיה“ נוכחים אנו לדעת כי הספר עשוי לשמש עזר לקורא החפץ לקבל מושג, לעיתים בפעם הראשונה בשפתו, על משנר תיהם של הוגי-דעות מן הדורות האחרונים; מצד שני יש בו כדי להוות שער, אם גם מרומז לעיתים, אל עיקרי דעותיו של מחברו הן כפילוסוף, הן כהיסטוריוסוף, בספריו השיטתיים.

א. ב. ע.

אינאיס

הופעתו של כל „אינאיס“ בלבוש עברי דין הוא שתשמש, קודם-כל, הודמנות לברך בפה מלא על כוכב שדרך לנו, כליל-אורי-ועוז, בדמותו של שלמה דיקמן, הוא מתרגמו זה של ורגיליוס ללשונונו. מר דיקמן, שאת תלמודו בלשונות הקלאסיות כמו גם בלשון העברית קנה לו בפולין שלפני המלחמה, בילה מאז שנים ארוכות ויגעות בארץ-גזירה ב.ס.ס.ר. ואך באחרונה הגיע למדינת-ישראל, כאן התמסר בהתלהבות, ובכוח עבודה בליישוער — כמבקש למלא חסרונן של שנים שאבדו — להרקת מיטב שירתו של העולם ה„קלאסי“, הרומי-היווני, לעבר רית. אם רשאים אנו לדון על-פי דוגמה ראשונה ונכבדה זו שיצאה עתה לאור, הרי נראה שהוא משקיע בכך לא רק את נפשו ומאודו ואהבתו אלא גם אוצר בלתי-ינדלה של בקיאות, למדנות וכשרון. ונוסף על כל אלה מצוין תרגומו באותה סגולה קלאסית, נדירה ויקרת-ערך, הקרויה חוש-מידה. מתרגם גם שבכך נתברך, דומה כי מחצית הצלחתו מובטחת לו מלכתחילה.

* ורגיליוס: אינאיס; חירגם מרומית והוסיף מבוא, הערות ומפתח: שלמה דיקמן; מוסד ביאליק, 1962; 511 עמ' + 18 ציורים.